

SPÅNAT & TRYCKT

Facket för skogs-, trä- och grafisk bransch. Medlemstidning för GS Avdelning 4 Västra Götaland

Nr 4 • 2023

Snart är det dags för Jul och Nyårshelg igen. Ett år går så fort, sommaren passerade lika snabbt som en avlöning! Aldrig har det väl känts mer angeläget att stanna upp och ta hand om varandra. Tid för eftertanke, att ladda batterierna inför nästa år. Högst upp på mångas önskelista i år är nog inte en massa prylar. I sådana här tider längtar vi efter fred och frihet, trygga och säkra jobb, omtanke om varandra.

God Jul och Gott Nytt år 2024!

LEDAREN

När hösten och vintern närmar sig med kyla, blåst och regn, känns det som en ständig strid för oss arbetare. Tankarna går till regeringen och Sverigedemokraterna, som helt sakna åtgärder för att skydda oss mot ”kyla, blåst och regn” – verkar nästan tvärtom. Bostadsbyggandet har stannat av, varsel och nedläggningar står som spön i backen.

Det finns ögonblick när arbetstägare och arbetsgivare är helt överens. GS-facket och Trä- och Möbelföretagen (TMF), det vill säga förbundets motpart på arbetsgivarsidan, har uppvakttat regeringen och bostadsministern (som ingen har sett sedan utnämningen på Harpsund). Det är dock svårt att se någon åtgärd från ministrarnas sida, när en miljard kronor satsas på utökad rotavdrag. Medans nyproduktion, som är avgörande för att möta bostadsbristen, prioriteras bort. Samtidigt ser vi satsningar på elektrifiering, batterifabriker och elbilsproduktion på platser där det redan råder brist på bostäder. Vem kan flytta dit och arbeta om det inte finns bostäder att flytta till?

De 60 miljoner som ges till kommunerna för att ta fram byggbar mark för bostäder kan jämföras med de 180

miljoner som satsas på billigare snus. Vi kan alltid hoppas på att det handlar om en dålig dag på jobbet, eller är det ett ideologiskt och noga övervägt beslut av sittande regering?

Det är viktigt att lyfta blicken och förstå de långsiktiga konsekvenserna. Risken att förlora viktig kompetens, där exempelvis hela trähusbranschen med dess underleverantörer riskerar att aldrig mera komma tillbaka, är en farlig väg att gå. Det finns idéer och förslag från både näringslivet och fackföreningsrörelsen som skulle kunna dämpa krisen. Men en regering ledd av Sverigedemokraterna ser inte ut att prioritera bevarandet av arbetstillfällen i fabriker runt om i Sverige. Det är inte bara trähusindustrin som drabbas, utan även dörrtillverkning, fönsterproduktion, listtillverkning, limträ, sågverk, bygghandel, transporter, möbelindustrin, färg, tapeter, byggnadsarbetare och många fler. Bara inom träindustrin har varslen ökat med 400 procent jämfört med förra året.

Sverige är faktiskt en av de världsledande nationerna när det kommer till byggande i trä, och det är en av de smarta lösningarna för att möta behoven för klimatomställning. Det är av-

görande att fokusera på byggandet och skapa en framtid där arbetstillfällena kan bevaras och utvecklas. Inte bara för GS medlemmar utan för alla. Jag tänker avsluta med att citera GS-förbundsordförande Per-Olof Sjöo: **”Jag tror våra medlemmar föredrar att få behålla jobbet och köpa snuset själva!”**

Henrik Brolin
Avdelningsordförande
Avdelning 4 Västra Götaland

Ansvarig utgivare: Dan Strängby. Tel 070-3190681, dan.strangby@hotmail.com

Redaktion: Info/kommunikationsansvarig Richard Hassel, richard.hassel82@gmail.com Dan Strängby, dan.strangby@hotmail.com

Korrektur: Pernilla Lund

Du kan även kontakta redaktionen via epost direkt till avdelningen avdelning4@gsfacket.se

Tryck: Åtta.45 Tryckeri AB

Spånat & Tryckt är en tidning för medlemmar i GS avdelning 4 Västra Götaland. Syftet är att sprida information och skapa delaktighet bland medlemmarna. Upplagan är ca 7400 ex.

INNEHÅLLSFÖRTECKNING

Avdelningens studieverksamhet **3**

Håkan Blomqvist **4**

Hallå där skyddsombud **6**

GS stöder IF Metalls konflikt **7**

Sebastian Häregård **8**

Bovalls dörrbyggeri **10**

Jonny Bergman funderar **11**

Intervju med Ronny Mattsson **12**

Vi säger hej till Elin Weiland **15**

Almanackor

Medlemmarna i GS har tidigare under flera år fått en almanacka hemskickad till sig tillsammans med decembernumret av Dagens Arbete. Det har varit en uppskattad företeelse bland många medlemmar men 2022 tog GS beslutet att ändra på rutinerna eftersom alltför inte använder "analoga" almanackor längre utan istället nyttjar kalendrar i sin mobil.

De medlemmar som fortfarande använder almanackor och vill ha en, kan nu istället **skicka ett mail till avdelningskontoret och kostnadsfritt beställa en almanacka.**

Adressen är: avdelning4@gsfacket.se

AVDELNINGENS STUDIEVERKSAMHET

Studieverksamheten har, GS i allmänhet och avdelning 4 i synnerhet, alltid varit en högt prioriterad verksamhet. Faktum är att GS är bäst i klassen i LO familjen och avdelning 4 är bäst i GS! Bäst i det här sammanhanget är antal deltagare på de kurser som anordnas.

Lyckas vi som förbund med studieverksamheten blir det lättare att rekrytera nya förtroendevalda, medlemmarna får större insikt i fackens verksamhet och kan därmed skapa större tryck i exempelvis en avtalsrörelse. Om många medlemmar och förtroendevalda går kurser blir vi helt enkelt ett bättre förbund och kan leverera ännu större medlemsnytta.

Kurskatalogen för 2024 är klar och finns på vår hemsida: www.gsfacket.se/avdelning4

Under fliken "Studier" finns allt du behöver veta. Kurskatalog, anmälningsblanketter mm. Avdelningens

studieansvarige Johan Jacobsson vill slå ett extra slag för "Vald i GS" som går av stapeln den 19-21 februari. Det är en utbildning för alla förtroendevalda som tidigare har gått "Vald på Jobbet". Där får man lära sig mer om hur man kan påverka i facket och i samhället.

Vad är GS värdegrund, hur blir jag som förtroendevald uppskattad och respekterad av både arbetskamrater och arbetsgivare.

Vill du förkovra dig, upptäcka något nytt, träffa nya bekantskaper, tveka inte att anmäla dig!

Bilder från Viskadalens Folkhögskola där kursen "Vald i GS", hölls under 2023

HÅKAN BLOMQVIST

Vi träffar Håkan Blomqvist, historiker och folkbildare, med inriktning på arbetarrörelsens historia. Född och uppvuxen i Stockholm på 1950- och 60-talet. Som ung var han fackligt aktiv sjukhusvaktmästare på gräsrotsnivå inom Kommunal, blev tidigt engagerad inom folkbildningen och har genom livet hållit på mycket med studiecirklar, föredrag och bokskrivande om arbetarrörelsens historia.

Håkan Blomqvist

Varför har du valt att arbeta med det du gör?

Därför att det är det viktigaste jag vet, att bidra till att arbetarrörelsen, det organiserade mänskliga arbetet, håller ihop och hävdar sitt människovärde. Jag blev engagerad som tonåring och i början gick det liksom av sig självt. Under vänstervågen på 1970-talet var det många diskussioner om historia, sossarnas och kommunisternas, Sovjets, USAs och den fattiga världens. Alla studiecirklar, debatter och politiska gräl blev som rena universitet.

Som fackligt aktiv blev det också fackliga kurser, det jag tyckte bäst om var de om arbetar- och fackföreningsrörelsens historia. För att lära var man, som ett litet fackligt kontaktombud kom in i den större bilden. På det sättet lärde jag mig mer och värvades längre fram till ett projekt om arbetarrörelsens historia på Södertörns högskola i Huddinge som var ny på 1990-talet. Och där kom jag att jobba till pensioneringen.

Nu för tiden blir det mest folkbildningen igen, som för Runö, ABF och Paideia, den judiska folkhögskolan.

Vilka är enligt dig de historiskt viktigaste händelserna inom arbetarrörelsen och varför?

De viktigaste var de som sällan syns i efterhand. Alla de människor som på jobbet och i vardagen försökte

organisera arbetskamrater ofta mot både motstånd från arbetsgivare och mångas likgiltighet. Alla de vardagshjältar som lade ner miljontals timmar under hundrafemtio år på att förklara varför solidaritet är livsviktigt för arbetare och på att bygga upp och sköta organisationer så att solidaritetstanken kunde bli till en organiserad samhällskraft.

Till särskilt viktiga händelser hör decemberkompromissen om kollektivavtal mellan LO och arbetsgivarna 1906 och den följande storstrejken 1909, det demokratiska genombrottet 1918-21, Ådalen 1931 och den följande valsegern för Socialdemokraterna 1932 med kristidspolitiken och uppbyggandet av välfärdsstaten efter kriget med utökad semesterlagstiftning, allmänt barnbidrag och sjukförsäkring plus ATP (allmän tilläggs-pension) och allmännyttan... och nej det här var inte lätt. Arbetarrörelsen som kanal för hela Folkrorelsesverige har under visa förhållanden och tillfällen kunnat driva på för tillkomsten av en välfärdsstat som få av pionjärerna ens kunde drömma om. Men också, från 1990-talet kunnat trängas tillbaka och tvingats uppleva hur välfärdsstaten avlövs och försvagats genom nyliberala motåtgärder.

Om vi leker med tanken att du kunde åka tillbaka i en tidsmaskin och

göra någon förändring i historien. Vad hade det varit? Och varför?

Ha, ha, ja det hade, som jag ser det, varit att istället för avregleringarna, privatiseringarna och den galopperande marknadsinriktningen som pågått ända från 1980-talet, genomfört arbetarrörelsens strävan efter ekonomisk demokrati. Att demokratisera - arbetsplatser, ägande och även offentlig sektor - istället för att låta plånboken styra alltmer, var en stark rörelseinriktning för arbetarrörelsen sedan dess uppkomst ända fram till 1980-talet. Det hade förstås inte löst allting, men vi hade haft bättre förutsättningar att förhindra växande samhällsklyftor och hantera dagens stora frågor, tror jag.

Du är ju historiker, vad tror du historien kommer vara i framtiden?

Oj, just när jag besvarar detta är det inte lätt att tala framtid. Krig i Europa och Mellanöstern, terrorism och militarisering överskuggar till och med klimatfrågan. I bästa fall - det värsta vill jag inte ens tänka på - kanske just denna hemska kristid i framtiden kommer att kunna beskrivas som mänsklighetens svåra övergångsperiod från den fossilindustriellism som gällt sedan 1800-talet till en mer demokratisk hushållning byggd på förnyelsebar energi och jämlikare global fördelning av det vi kan skapa.

Finns det något jämförbart nordiskt/europeiskt land som hade det likadant som i Sverige historiskt vid samma tid?

Ja och nej. I både Norge och Danmark var arbetarrörelserna starka med långa traditioner och med liknande reformprogram som i Sverige. Men till skillnad från Sverige ockuperades de av Nazityskland under andra världskriget med starka inre motsättningar som följd. Vi stod utanför och hade hela vår produktionsapparat intakt efter 1945 och kunde producera för återuppbyggnaden av en förstörd världsdal. Det gav viktiga ekonomiska förutsättningar för efterkrigstidens sociala reformer.

Berätta tre saker som var riktigt bra förr.

Den stora ideella aktivismen bland tiotusentals deltagare i arbetar- och folkrörelserna, att beslutsmakten ofta låg närmare medlemmarna (som exempelvis kunde rösta om fackliga kollektivavtal). Slutligen att det var hedersamt att vara en skicklig arbetare som företrädde sina arbetskamrater utan tankar på lönsam "karriär" efteråt. När Stockholms textilarbetarfackförening lades ner på 1950-talet (då textilindustrin flyttade till Portugal) fick ordföranden ingen kostsam fallskärm. Hon fick behålla den fina portföljen - och hedern av att gott ha företrätt sina kamrater. Det var en stark moral som bar upp rörelsen.

Berätta tre saker som var riktigt dåligt förr.

Bara tre? Arbetarrörelsen och facket var länge inget för kvinnorna. De kokade kaffet (för att hådra lite). Intressant är att i den första arbetarföreningen (i Stockholm) redan 1850 stod kvinnors rättigheter och frigörelse högt på dagordningen. När arbetarrörelsen blev massrörelse fanns sådant (som kvinnlig rösträtt) med i ideologin, men i praktiken kom kvinnor mycket länge att få en helt underordnad roll. Samhällets etablerade rangordningar och synsätt blödde igenom också i arbetarrörelsen. Det ändrades successivt genom kvinnors fackliga massorganisering på 1930-talet och den nya vågen av feminism med socialistiska förtecken på 1970- och 80-talen.

Nationalism och rastänkande. Jo, sådant förekom även inom arbetarrörelsen när denna i samband med första världskriget (1914-18) blev mer nationell och även tog till sig av den borgerliga världens akademiska kunskap. Pionjären August Palm ogillade starkt "intelligensarnas" (akademikernas) ökande inflytande i arbetarrörelsen och att deras typ av "kunskap" sågs som viktig för rörelsen. Men att "kunskap är makt", var ett synsätt som alltför omfattade och den akademiska kunskapen innehöll mycket som arbetarrörelsen behövde. På köpet fick man dock även 1910- och 20-talets syn på vikten av nationers och människors egen-

art och placering på skilda nivåer i evolutionen.

Sektterism. I valet av strategier och arbetssätt splittrades arbetarrörelsen djupt några gånger. Efter nederlaget i Storstrejken 1909 bröt sig viktiga delar av det radikala fackföreningsfolket ut ur LO och bildade syndikalisterna, SAC. I samband med ryska revolutionen 1917 bildade de mer vänsterinriktade socialdemokraterna ett nytt socialdemokratiskt vänsterparti som sedan blev det kommunistiska partiet. Ideologisk debatt och kamp mellan olika idéer och inriktningar är naturligt och ofrånkomligt i alla breda folkrörelser. Men de här utvecklades till mycket bittra strider med hårda administrativa (och till och med polisiära) metoder vilket medförde att både den fackliga och politiska arbetarrörelsen förlorade mycket bra folk.

Vad skickar du med till fackförbunden till framtiden? Vad ska vi arbeta med? Vad ska vi vara försiktiga med?

Utgå ifrån det gemensamma intresset av kamp för alla lönearbetares värde, som en central grund för människovärdet. Ta till vara medlemmarnas förmåga och energi, undvik toppstyre och förankra diskussioner och beslut bland alla som berörs. Undvik att efterlikna det privata näringslivets rangordningar och inkomstskillnader. Att sträva efter jämlikhet handlar också om något bland oss själva. Internationalism och samarbete med löntagare över gränserna, i när och fjärran, tror jag är en nyckel till framgång i vår globaliserade värld, liksom samverkan med andra sociala rörelser för klimaträttvisa och mänskliga rättigheter. Arbetarrörelsen har inte bara handlat om ett riksdagsparti utan länge utgjort den bredaste bannbrytaren för hela samhällets jämlikhetskamp och framtidsförhoppningar - och kan bli det igen! Just nu har vi faktiskt inte tid för annat om vi ens ska kunna diskutera någon framtid.

Tack så hemskt mycket för intervjun!

Richard Hassel

Håkan Blomqvist tillsammans med Richard Hassel

Skyddsombudens roll och verksamhet var något som diskuterades på skyddsombudsdagen på Viskadalens Folkhögskola. Vi träffade några skyddsombud och kände dom på pulsen.

HALLÅ DÄR ANNA MÖRK

Skyddsombud på Nordan i Tanumshede.

Varför blev du skyddsombud?

Det var ju länge sedan jag blev det, men jag tror att det var för kunna hjälpa andra på min arbetsplats.

Vad tycker du är det största arbetsmiljöproblemet?

Hos oss är det högt buller, stress och en svår ledning.

Är det svårt att hitta nya skyddsombud?

Det är jättesvårt. Folk är dåliga på att engagera sig. Dessutom har företaget en väldigt loj inställning till våra skydds-

ombud. De säger att det är viktigt med en bra arbetsmiljö men de agerar tyvärr inte så.

Får du tillräcklig tid för ditt uppdrag?

Om jag tar mig tid. Jag uppmanas inte att ta mig tiden.

Men du motarbetas inte?

Det beror på vad det gäller. Är det svåra uppdrag så biter dom allt ifrån. Vi bromsas i vårt utövande så till vida att man tar emot vad vi har för kritik att komma med, men sedan väljer att negligera det.

Vad är det roligaste med att vara skyddsombud?

Det är ju att man får möjlighet att hjälpa andra. Att dom ska få det bra, att vi ska få det bra på jobbet helt enkelt.

HALLÅ DÄR MIKAEL GABRIELSSON

Skyddsombud på Vida Borgstena.

Varför blev du skyddsombud?

Jag tycker arbetsmiljön är väldigt viktig och jag tycker det är väldigt roligt att kunna hjälpa mina arbetskamrater med det. Det är den stora biten.

Vad tycker du är det största arbetsmiljöproblemet?

Det är att lära cheferna vad lagen säger! Det är nog faktiskt det största, det börjar kanske bli lite förståelse med tiden. Det är som jag hela tiden försöker förklara för dem, att läser de eller går någon utbildning så att vi har liknande kunskaper, skulle vi inte behöva sitta och dividera, utan då vet de vad som gäller. Likaväl att jag vet vad som gäller. Det

är ett av de största problemen i många sammanhang.

Är det svårt att hitta nya skyddsombud?

Nya skyddsombud är jätligt svårt att hitta. Nyligen hade jag dock en otrolig tur när jag sprang på en nyanställd som varit skyddsombud tidigare. Honom har jag nog redan övertygat! Men annars vet jag inte vad det beror på att det är så svårt. Det är många som inte vill engagera sig. Man berättar ju att de får betalt när de går utbildning, men det hjälper oftast inte. Jag är ju huvudskyddsombud och vi är totalt sju skyddsombud på Borgstena. Jag har ställt som krav på alla som vill bli skyddsombud att de ska gå BAM, Bättre Arbetsmiljö. Gör dom inte det så får dom inte fortsätta sitt uppdrag.

Får du tillräcklig tid för ditt uppdrag?

Det får jag. Speciellt av min närmaste chef som varit på kollektivet innan. Så det är inga problem. Jag brukar säga till honom om det är något han undrar över så kan han fråga mig. Men det brukar inte vara några problem. Chefen innan ville att jag skulle skicka in förtroendemannalagen till honom, vad det var för

något, hur den fungerade. Nu går jag bara in i datorn och registrerar frånvaron, om företaget ska betala eller om det är avdelningen som ska stå för kostnaderna. Om det är något han undrar över får han komma och fråga.

Vad är det roligaste med att vara skyddsombud?

Det roligaste är när man ser att man verkligen kan påverka arbetsmiljön för sina arbetskamrater. När det tydligt blir till det bättre. VIDA koncernen jobbar långsiktigt med ett eget säkerhetsarbete. Vår egen koncernchef är involverad i detta arbete. Meningen är att vi nu ska ta fram en introduktion för nyanställda beträffande säkerheten. Det är många skyddsombud som är med i projektet, jag är med från Borgstenas räkning. Det har känts bra, det har varit konstruktivt. Vid det allra första mötet när vi började göra riskbedömningar frågade jag vår VD vad han tyckte var viktigast. Är det produktion eller är det säkerheten? Han behövde inte fundera utan svaret kom direkt. "Det är säkerheten". Pengar till att göra säkerhet finns det mycket av på VIDA. Så det är väldigt positivt.

GS STÖDER

IF METALLS KONFLIKT MED TESLA

GS ombudsman Patrik Andersson (längst bak till höger) på plats för att visa sin solidaritet med IF Metall.

Alla medlemmar i facket påverkas av det som sker, oavsett förbund. GS stöder därför IF Metalls konflikt med Tesla. Om en bransch ruckar på kollektivavtalsmodellen påverkas alla branscher. Vårt förbund vidtar med jämna mellanrum samma typ av åtgärder, men det är då oftast mot mindre företag som inte ger samma genomslag i media.

Avdelningens ombudsman Patrik Andersson åkte förbi strejkvakterna utanför Teslas verkstad i Mölndal för att visa att GS står bakom IF Metall och för att sprida lite värme och omtanke med nybakade bullar i den kalla hösteftermiddagen. Strejkvakterna vittnade om ett positivt bemötande från Teslas kunder, där många ger tummen upp och tycker att IF Metall gör ett bra jobb med inställning-

en om att svenska villkor ska gälla på den svenska arbetsmarknaden. Det främsta skälet för IF Metall att vidta stridsåtgärder mot Tesla är att säkerställa att våra medlemmar har schyssta och trygga arbetsförhållanden. Under lång tid har man försökt diskutera med Tesla om att teckna kollektivavtal, men utan framgång. Man såg ingen annan lösning än att vidta stridsåtgärder.

Kollektivavtal är grunden för den svenska arbetsmarknadsmodellen. Det innebär att de fackliga organisationerna och arbetsgivarorganisationerna bestämmer spelreglerna på arbetsmarknaden, utan inblandning från stat och politiker. I Sverige omfattas cirka nio av tio arbetstagare av kollektivavtal.

I kollektivavtalet ingår lön, anställningsform, avtalspension, arbetstid, semester och uppsägningstider. Således drar arbetsgivarna nytta av branschspecifika, långsiktiga och stabila spelregler.

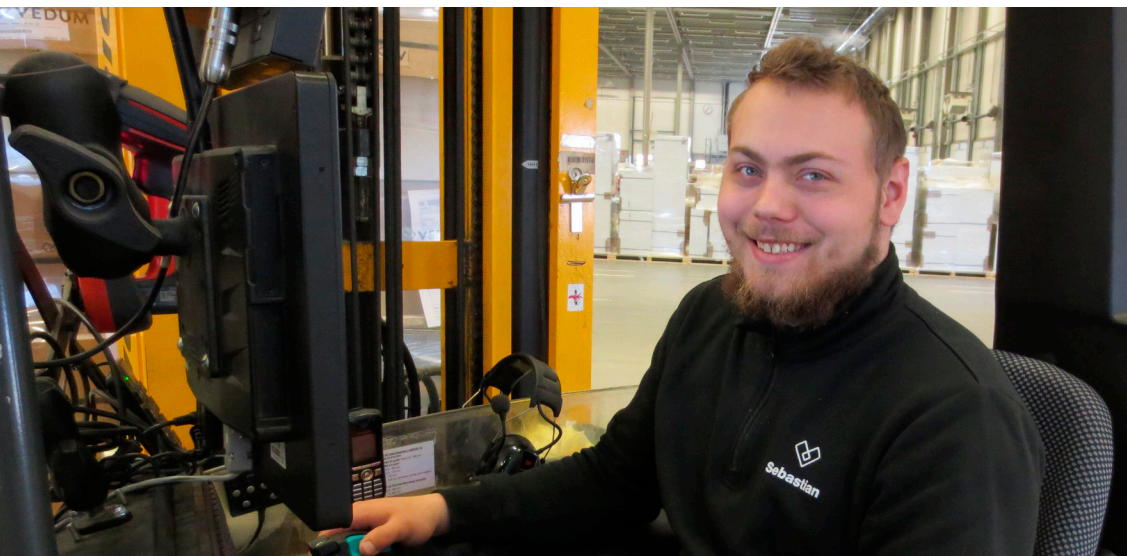
Kollektivavtalen förhandlas branschvis och de anställda garanteras de löner och arbetsvillkor som är standard inom hela sektorn. Detta gör det möjligt för företag att verka på lika villkor, samtidigt som man undviker risken för att någon enskild arbetsgivare snedvrider konkurrensen inom branschen genom dåliga villkor för sina anställda.

Detta har inte de anställda på Tesla jämfört med om de hade kollektivavtal

- Ett komplett paket med försäkringar hos Fora.
- Det omfattande omställningsstöd som finns i huvudavtalet mellan arbetsmarknadens parter.
- Lönerna ligger lägre än genomsnittet i Motorbranschavtalet.
- Utan kollektivavtal garanteras inte årliga löneökningar.
- De har inte möjlighet till deltidspension.
- De har inte heller arbetstidsförkortning.

Sebastian Häregård

”Ni måste åka till Vedum Kök & Bad och träffa en medlem som heter Sebastian”, berättade klubbordföranden Tobias för oss som jobbar med Spånat & Tryckt. Sagt och gjort! Vi åkte dit och träffade en kille som går utanpå det mesta. När vi åker därifrån är vi halvt förstummande och tänker att vi aldrig någonsin ska gnälla mer över småsaker!

Sebastian har bara gott att säga om sin arbetsgivare.

Sebastian på sin truck i utlastningen på Vedum Kök & Bad.

Vi träffar Sebastian i en av företagets matsalar tillsammans med Tobias och Sebastians chef på Vedum Kök, Nihad Hadzimuhovic. Sebastian är rullstolsbunden, han har en ärftlig skada i ryggmärgen som gör att han inte har full styrka i länderna samt i vaderna och fötterna. Han kan vid tillfällen ställa sig upp, något han dessutom mår bra av. Men rullstolen finns alltid till hands och det är något han har fått vänja sig med genom livet. Men vi konstaterar snart att det Sebastian saknar i sina ben, det tar han igen med råge med sitt pannben!

CNC operatör

Sebastian gick på gymnasiet med siktet inställt på att bli CNC operatör. I årskurs tre ingick praktik två dagar i veckan, en praktik som till vissa delar gjordes på företaget Svegon i Vara. ”Jag trivdes inte där”, berättar Sebastian. Han fick då chansen att göra sin praktik på Vedum Kök

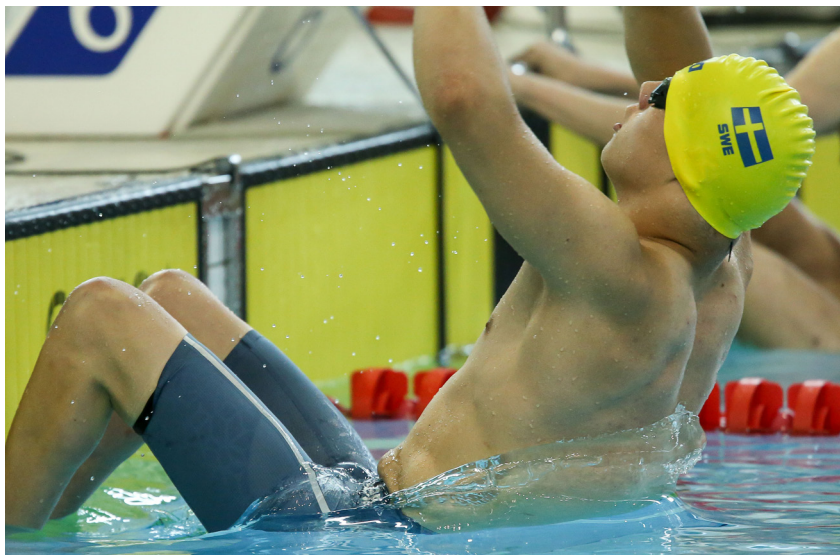
istället och bitarna föll på plats. ”Jag fick jobba i maskinverkstaden, skruva luckor, göra bänkskivor”. Sebastian kände direkt att han trivdes på Vedum Kök. ”Jag har bara gott att säga om det här företaget”, betonar han. ”Här är det ingen som ser ner på mig utan frågar istället vad jag kan göra, jag har fått den bästa start jag kunde få i mitt arbetsliv”. Sebastians chef Nihad fyller i: ”Verksamheten måste vara mogen, vi måste se individen, inte operatören” säger och han fortsätter: ”Var jag än satte honom så fanns det inga bekymmer”. Idag jobbar Sebastian i utlastningen. Där kör han bland annat fram gods till portarna och sätter på lappar på godset vilket innebär att han ibland måste kliva av trucken. ”Jag mår bra av att röra mig”, konstaterar han och vill till skillnad från många andra i samma situation inte bli permanent sittande i sin rullstol. För egen del får man onekligen en tankeställare

när man träffar Sebastian. Han har förmågan att hela tiden se möjligheterna där friska istället ser problem. ”Han är vem som helts här”, konstaterar Nihad. Han kör hiss, jobbar i framplocket, kör truck i utlastningen, jobbar övertid om det behövs. ”Det finns en stor okunnighet om möjligheterna”, konstaterar Nihad vidare. ”Jag tycker vi är ett otroligt bra gäng här, vi har många teambuildnings aktiviteter som svetsar samman gruppen”.

Fem av Sex

Ett annat sätt att beskriva Sebastian är hans helt osannolika fritidssysselsättningar. I riktigt unga år körde han gocart, men konstaterade snart att det blev alldeles för dyrt. Bara kostnaden för däcken uppgick till runt 12 000 kronor i månaden! Han provade även på gevärsskjutning med salongsgevär innan han till slut hittade sin grej: Simning! ”Min rehabilitera-

Sebastian i bassängen – Full fart från första simtaget.

re tipsade mig om det”. Hans stora idol var Jenni Ekström, en simmare med funktionshinder som visade sig bo i Vara! Han började träna tillsammans med henne och kvalificerade sig snart till SM simningarna i Borås. Där gick det inte så bra som han hade tänkt, men

han fick där och då insikt i vad som krävdes för att nå toppen. Han började träna stenhårt

och snart hade han åter kvalificerat sig till en stor tävling, Stockholm ParaGames, där han simmade hela åtta distanser. Första distansen var 200 meter fritt. Han var fast besluten att

”Det Sebastian saknar i sina ben, det tar han igen med råge med sitt pannben”

ta revansch från tävlingen i Borås. Han var helt fokuserad, men simglasögonen immade igen. Han tyckte känna genom loppet hur det skvätte vatten från de andra simmarna framför honom vilket gjorde att han simmade än mer frenetiskt. När han gick

i mål tittade han sig omkring, var är de andra? Jo, en hel bas-sänglängd efter! Han

inte bara vann, han fullständigt krossade de andra! Hans simmande tog honom bland annat till EM i Madeira där han kom på pallplats på två distanser. Han tränade 12 timmar

i veckan och hade siktet inställt på VM och Paralympics. Men så kom Corona, han tränade oförtrutet vidare utan tävlingar på schemat. Till slut kom det dock andra saker i hans liv som blev viktigare. Han flyttade ihop med sin Jasmine när de väntade parets första barn. Nu har han lagt simdräkten på hyllan men fem av de sex svenska rekord han satte där gäller fortfarande, helt otroligt.

När jag sitter i bilen på väg hem från Vedum inser jag att jag fått en riktig tankställare. Inser att jag ibland gnäller på småsaker som egentligen inte betyder någonting. Sebastian gnäller inte. Han ser till de möjligheter som han har i livet. Så borde alla tänka, även jag!

Dan Strängby

Sebastian tillsammans med sin chef, Nihad Hadzimuhovic.

BOVALLS DÖRRBYGGERI

Bovalls Dörrbyggeri har arbetat med trädörrar sedan 1940-talet. Även om världen har förändrats mycket sedan dess, bygger man fortfarande många av dörrarna i gammal standard. Man arbetar utifrån samma principer och standard för kvalitet, respekt för råvaran och hållbarhet när man bygger inner- och ytterdörrar idag. Alla dörrar tillverkas i Bovallstrand, längst ut på Sotenäs på Västkusten.

Magnus Claesson, GS Medlem på Bovalls.

Vid vårt besök träffar vi företagets operativa chef, Martin Östholm.

Är det bara dörrar ni gör?

Främst är det ytter och innerdörrar men ibland blir det även lite fönster.

Hur mycket arbete krävs för att bygga en dörr?

Vi tillverkar ungefär fem dörrar per dag. Den snabbaste tar några timmar

Flera moment innan dörren är klar. Tillverkningsstakten varierar mellan de olika modellerna.

men det kan också ta en vecka att göra till exempel ett entréparti.

Hur länge har ni funnits?

Vi fyller 80 i år och har legat på samma plats sedan 1943.

Hur många anställda är ni på företaget?

Idag är vi 14 personer som arbetar här.

Har ni känt av konjunkturen något på ert företag?

Just nu går försäljningen lite trögt och vi känner av att priserna på framför allt ädelträ har stigit samt att den svenska valutan inte hänger med. Vi betalar mycket i euro och dollar. Under pandemin var det precis tvärtom. Försäljningen ökade, men det var svårt med råvaror eftersom det var nedstängt i stora delar av världen.

Varför ska man köpa just era dörrar?

Våra dörrar är byggda med hållbara material och behöver inte bytas ut. Det finns dörrar som vi tillverkat i Bovallstrand och är i bruk som är ca 70 år gamla. De är byggda i massivt trä och handbyggda från grunden. De kostar lite mer men livslängden mycket längre. Nästan allt material är FSC eller miljömärkt. Hela företaget tänker hållbarhet och vi strävar ständigt mot att förbättra oss och våra produkter. Våra nyckelord är design, hantverk och hållbarhet. Trä, hopp o kärlek helt enkelt!

Hur ser ni på framtiden?

Även om det är trögt just nu känns det som om våra produkter ligger i tiden. Slit o släng eran är förbi, då vi måste sluta konsumera i den takt som vi har gjort. Kvalitet och lång livslängd stämmer in på oss.

Magnus Claesson lackerar.

Vid vårt besök träffar vi GS medlemmen Magnus Claesson som med mycket stor skicklighet lackerar dörrarna på Bovalls. Magnus är den enda GS medlemmen på företaget, utvecklingspotentialen för GS är med andra ord stor!

En av många varianter av dörrar som tillverkas på Bovalls Dörrbyggeri i Bovallstrand.

Vill du veta mer om Bovalls Dörrbyggeri?
Gå in på www.bovalls.com

LITE TANKAR OCH FUNDERINGAR

Läste en fantastisk grej på sociala medier häromdagen som jag gärna vill dela med mig av. Artikeln hette: Kan vi lära oss något av en vargflock?

När de är på vandring så får alltid de gamla och sjuka gå först. Dom bestämmer takten för hela flocken. Hade det varit tvärtom så skulle de halka efter, och vid en attack bakifrån så skulle de dö. Efter de vargarna går de fem starkaste som skyddar flocken framifrån. Gruppen i mitten är helt skyddad. Nästa grupp på fem vargar är även dessa bland de starkaste och skyddar flocken bakifrån. Sist kommer ledaren (Alfahannen). Han ser till så att ingen halkar efter och att flocken är samlad, och följer i samma spår. Han är redo att springa i vilken riktning som helst för att skydda sin flock.

**Att vara ledare betyder inte att vara i spetsen.
Att vara ledare betyder att ta hand om sitt team.**

Kan vi lära oss något av detta? Ser det ut så här på våra arbetsplatser? Min erfarenhet säger mig att så inte är fallet. Om vi backar tiden till 1980 talet så kunde det faktiskt likna detta. På den tiden hade man förmän i blåa rockar. Oftast så hade de fått den titeln för att de kunde mest. De var hjälpsamma och var alltid beredda att hugga i och vara behjälpliga. Men den tiden är förbi. En ledare idag skall vara duktig på datorer, springa på möten som oftast inte ger så mycket. Många är konflikträdde. De ses ofta gå och prata i telefon.

Men det är en sanning med modifikation. Har kommit på några ledare med att de tar upp telefonen och lägger den mot örat och låtsas prata. Allt för att de inte vill prata med DIG precis då. När en av ledarna på min arbetsplats gick med telefonen mot örat så började det plötsligt att ringa i mobilen. Snacka om bortgjord. Man får inte mycket förtroende för en sån ledare. De har satt upp persienner på

kontoren. Allt för att det inte ska synas vad som försiggår där inne. Tycker det är väldigt synd att det blivit så här. Vi är ju alla anställda på samma ställe. Borde vi inte hjälpas åt för att få företaget att gå framåt?

Det är viktigt att ha bra ledare. Vad det än gäller. En ledare för ett helt land, eller en ledare för ett företag. Fel personer kan få katastrofala följder.

Detta gäller även våra förtroendevalda. Det är väldigt viktigt att vi går på medlemsmöten. Att vi är med och röstar in "rätt" personer till förtroendeuppdrag.

Vi får de fackligt företrädare vi förtjänar.

Nä, nu har jag upptagit er tid länge nog med mina tankar och funderingar.

**Rasten är slut!
Ut och jobba igen!**

Jonny Bergman

Ronny Mattsson, ombudsman i avdelning 4 Västra Götaland.

Intervju med ombudsman **RONNY MATTSSON**

I samband med skyddsombudsträffen på Viskadalens Folkhögskola så fick vi en pratstund med Ronny Mattsson, ombudsman i avdelningen. Ronny var tidigare Regionalt skyddsombud och är ett välkänt ansikte för många medlemmar, speciellt då i gamla avdelning 6.

Om jag har förstått det rätt så var du en av initiativtagarna till att den här årliga träffen kom till?

Det stämmer, vi började med de här skyddsombudsträffarna när GS bildades 2009. Vi såg att det fanns ett behov och vi som då jobbade med arbetsmiljöfrågor testade helt enkelt. Vid första träffen deltog cirka 25 skyddsombud, vilket var ett bra resultat och de som deltog var myck-

et nöjda vilket gjorde att vi fortsatte. Sedan växte det år från år och till slut efter tre, fyra år så kom vi upp till den nivå vi är här idag, cirka 100 skyddsombud. Det är en av GS absolut största träffar. Det är fantastiskt roligt med den uppslutning och det engagemang som är här kring de här frågorna. Jag tycker det är jätteroligt, helt fantastiskt.

Ja, efter många år som regionalt skyddsombud är du ju nu ombudsman i avdelningen.

Ja, sedan två år tillbaka är jag ombudsman. Jag gick in som vikarierande i september för två år sedan och blev anställd i november samma år. Det är en ny roll, verkligen. Det intressanta är att ta med den bakgrund som jag har som skyddsombud och regionalt skyddsombud in i den här

Ronny Mattsson i samspråk med Leif Hjellman från Folksam på skyddsombudsdagen på Viskadalens Folkhögskola.

nya rollen. Det är så oerhört viktigt att vi får med arbetsmiljöfrågorna in i förhandlingsarbetet. Det är så lätt att man fastnar i antal i förhandlingar, arbetsbrist och att X antal personer sägs upp. Det är också en arbetsmiljöfråga, både för de som sägs upp och för de som är kvar. Hur ska vi hantera arbetsmiljön i den här situationen? Det är jätteviktiga frågor som jag tror ofta glöms bort.

Ja, du ser väl arbetsmiljöfrågorna lika mycket nu som ombudsman?

Ja, det är klart jag gör. Jag är ute lika mycket nu, men det är ju ett annat uppdrag. Förut var jag ute och pratade riktat mot arbetsmiljön och drev dom frågorna. Nu är jag oftast ute i ett annat syfte. En ombudsmans uppgift är ju att teckna kollektivavtal, värva medlemmar och bistå medlemmar i förhandlingar. Men visst är det en arbetsmiljöfråga i de flesta ärenden som vi är ute i. Jag har väldigt mycket nytta av den bakgrund som jag har och det är också oftast väldigt uppskattat av medlemmarna, att man får med de bitarna.

Du som är ute och besöker otroligt många arbetsplatser Ronny, vilka är de största hindren som du ser det, att förbättra arbetsmiljön ute på arbetsplatserna idag?

Just nu är det ju tiderna som vi är inne i. Det blir ju lätt så att vi ser organisationer som har det väldigt tufft just nu, att arbetsmiljön kommer i andra och tredje hand. Det är produktion och pengar som kommer först, arbetsmiljön har en tendens att glömmas av. Därför är det otroligt viktigt att våra lokala skyddsombud hjälper oss nu med att bibehålla arbetsmiljön i dom här tuffa tiderna. Att vara på arbetsgivarna. – Glöm inte av det här nu, fortsatt med arbetsmiljöarbetet, titta på vilka risker vi har, fortsatt att jobba och motverka de risker som gör att medlemmar blir skadade och sjuka av sitt arbete. Har vi aldrig haft behov av skyddsombud tidigare, så har vi det nu. Det märks tydligt och väl. Det märks även här på Viskadalen idag, det minskar på antalet skyddsombud. De blir väldigt intresserade av de här frågorna när vi talar om dem, men de behöver även

Magnus Andersson, Arbetsmiljöansvarig tillika Regionalt Skyddsombud i Avd. 4.

stöd ifrån oss. Där har ju våra regionala skyddsombud en viktig roll att fylla, för vi ombudsmän hinner inte alltid med. Vi skulle gärna vilja prata mycket mer med medlemmarna än vad vi gör när vi är ute. Men vi hinner helt enkelt inte, vi har fullt upp med de uppgifter som vi har.

Avdelningens arbetsmiljöansvarige Magnus Andersson inledde träffen här på Viskadalen med att berätta att det idag sitter drygt 48000 personer hemma sjukskrivna på grund av stress på jobbet. Är det något som du upplevt, har det ökat eller minskat?

Det har ökat. Det svaret bygger jag på statistik som jag har följt under många år. Under de 15 år som jag följt arbetsmiljöverkets statistik så har stressrelaterade sjukdomar till följd av arbete ökat i Sverige. Tidigare låg det mycket på tjänstemän i början på 2000 talet men vi ser nu att antalet på kollektivsidan ökar också. Vi känner tyvärr att pressen ökar. Våra medlemmar tar ju ansvar för sitt arbete. När de ser att produktionen inte går bra så tar man ansvar för det. De lider lika mycket av det som chefer och ledare gör. Många organisationsförändringar görs nu, vi ser att man plattar ut organisationerna. Man tar bort tjänstemän, man tar bort arbetsledare och fördelar gärna ut ansvaret i tjänster på våra medlemmar. Det

kan vara att man helt plötsligt blir erbjuden jobbet som teamledare för en grupp. Man får göra arbete som arbetsledarna har gjort tidigare, men oftast plockas inte ditt vanliga arbete bort, utan man lägger bara på. Så helt plötsligt har våra snickare eller tryckare, förutom att snickra och trycka, så ska de också ta ansvar för mycket mer på jobbet. Att det kommer in och kommer ut som det ska göra. Det som tidigare låg på någon annan ledare. Man får söka informationen själv, man får själv besluta när och var saker ska göras, man får tillse att material kommer in och man får till råga på allt tillse att det kommer iväg till kund. Allt detta samtidigt som man ska sköta sitt vanliga jobb. Så JA, vi ser att de stressrelaterade besvären ökar för våra medlemmar. Klart och tydligt.

Många förtroendevalda är ju ute och skriver in nya medlemmar i GS samtidigt som man försöker hitta medlemmar som kan tänka sig att ta ett fackligt uppdrag på sin arbetsplats. Jag upplever tyvärr att det blir allt svårare med det, hur är det med nyrekryteringen av nya skyddsombud?

Jag tror att vi håller en ganska bra nivå. Jag hoppas att det är vår information och vårt stöd till de som blir skyddsombud som gör att de orkar ta på sig den rollen. Vi försöker ju förklara för våra skyddsombud när de är på väg in i rollen, att du verkligen har möjligheten att påverka. Men den lagstiftning som vi har i Sverige, är det verkligen någon som kan säga till från fackligt håll och göra förändringar, med stöd av lagtexten, så är det skyddsombud. Man har väldigt stora möjligheter att vara med och påverka. Tar ett skyddsombud de möjligheterna, känner de stöd av oss i detta, så kan det förändra organisationen. Det är få som har den påverkansmöjlighet som skyddsombud har.

När man går här på Viskadalen idag och talar med någon av alla dessa skyddsombud så slås man ju onekligen av entusiasmen och engagemanget över deras uppdrag. Samtidigt läser man då och då att skyddsombud har blivit verbalt ho-

tade under utövande av sitt uppdrag, är det något som du kommit i kontakt med?

Absolut, men jag tror inte att det är vanligt förekommande. Det har förekommit och det förekommer än idag och det har lite med att göra om det jag talade om tidigare att man kan vara med och påverka. Visst vi har arbetsgivare som ifrågasätter våra skyddsombud. – Kan du verkligen, måste jag göra som du säger, måste jag ta det här ansvaret, har du verkligen rätt att ställa de krav som du ställer? När ett skyddsombud framställer detta så kan det hända att en arbetsgivare blir väldigt obekvämt och det kan hända att det uppstår situationer med hot. Saker och ting om din anställning kan komma upp. Tyvärr förekommer det. Men jag hör inte många sådana historier som tur är, men jag vet att det förekommer och att det har förekommit.

Avslutningsvis Ronny, om vi ska vara riktigt positiva, vad är det som är så himla kul och intressant med att vara ett skyddsombud?

Möjligheten att påverka. Jag blev själv skyddsombud för många år sedan när en arbetskamrat till mig råkade ut för en olycka. Jag insåg då, helt plötsligt att vi inte har gjort vad vi har kunnat för att motverka att sådana olyckor händer. Det kändes jättekonstigt. Vi hade skyddsombud och allting i vår organisation. Det påverkade mig, jag engagerade mig och såg att jag hade möjlighet att påverka. När jag då såg vad som hände och vilken skillnad jag gjorde och vilken nytta jag gjorde för mina arbetskamrater, insåg jag att det här vill jag fortsätta med. Det kanske låter lite egoistiskt det jag säger nu, men jag mår bra av att se att andra får det bra. Det fick mig till att ta på mig rollen och det fick mig till att fortsätta att verka för att medlemmar ska ta

på sig den rollen, när man ser vilken nytta man gör. För det är vad man gör som skyddsombud. Man gör verkligen nytta. Alla fackligt engagerade gör nytta, men som skyddsombud så kan du göra otroligt mycket med små medel, för att förbättra din och min arbetsmiljö. Det är nog det som väcker engagemanget hos många, för de flesta människor vill väl, och de flesta människor vill hjälpa andra. Det kan du göra som skyddsombud. Jag blir varm i kroppen när jag idag ser alla skyddsombud här på Viskadalen. Det är riktigt skönt att se.

Stort tack Ronny och lycka till med ditt viktiga arbete!

Tack!

Intervjun med Ronny gjordes och sammanställdes av Dan Strängby

Albin Sjöberg, Skyddsombud
på Gyllensvaans Möbler

Sebastian Green,
Skyddsombud

Stefan Thor, Skyddsombud
på Levene Såg

Vi säger hej till

ELIN WEILAND, BENGTFORS

"Det är mycket sällan du får ett nej till svar när du väl har frågat"

Var jobbar du?

På Norbag i Bengtsfors i Dalsland. Vi tillverkar olika typer av papperspåsar. Kompostpåsar, fruktpåsar och inom koncernen uppe i Töcksfors i Värmland tillverkas också bärkassar till Konsum och ICA.

Hur många anställda?

Vi är 30-40 hos oss och i Töcksfors är det runt 70 anställda.

Vad har du för uppdrag på din arbetsplats?

Jag är kontaktombud, skyddsombud och förhandlingsombud. Vi är på gång att bilda klubb, så det kanske blir ett klubbuppdrag i framtiden.

Vilka fackliga frågor brinner du för?

Ungdomsfrågorna har ju blivit en viktig grej. Jag deltog på "LO Ungforum" på Runö i Stockholm förra året.

Där fick vi i uppgift att skriva var sin motion om det vi tyckte var viktigt. Då kom jag på att det är superviktigt med skolfrågor, vad facket är och vad vi står för och vad vi gör. Det är ju oftast inget som vi får höra i skolan. Jag fick i varje fall inte höra det. Det enda jag fick höra om facket var från min pappa. Jag tycker det är helt skamlöst att vi inte får reda på sådana saker i skolan. Så det blev en viktig fråga för mig, det var anledningen till att jag så småningom hamnade i GS centrala Ungråd.

Ja, du sitter alltså med där nu, GS centrala Ungråd. Vad är det för något?

Vi är fem ledamöter, varav tre är helt nya. Jag är ju en av de nya så det känns mycket spännande. Vi grejar mycket med något som heter "Framtidsakademin" i GS. Det är främst Jesper Hansson, ordförande i rådet

och Adam Persson som jobbat med projektet. Sedan har vi kommit in i efterhand och satt ihop det sista. Det är det stora just nu. Tanken är ju att det ska leda till att fler unga ska ta sig an avdelningsuppdrag i framtiden, att fortsätta driva att ungdomar driver GS framåt. Många utbildningstillfällen är inplanerade där ungdomar värvar ungdomar. När projektet är i hamn kommer det att finnas närmare 100 ungdomar som vill bli fackligt engagerade. Det är spännande, jag tror det kommer att bli jättebra. En nödvändig satsning, tror jag.

När jag var ung i facket fick jag ofta höra att det var svårt, nästan omöjligt att engagera ungdomar. Hur är det idag, stämmer det?

Nej det stämmer INTE, det går! Ställer du bara frågan till en ungdom så får du nästan alltid "ja" till svar. Det är mycket sällan du får ett nej till svar när du väl har frågat. Speciellt när det gäller ungdomar, det är lättare att få med dom ifrån början än en person som varit med ett tag och redan fått en bild. Ungdomar vill om de bara får chansen. Många tycker säkert att det är lite läskigt till en början, det är stort och det är lagar, mycket att förhålla sig till. Men så länge man får frågan så känner man sig viktig och då vill man gärna vara med och försöka. Det är inga problem alls att få med ungdomar.

Vad har du gått för fackliga utbildningar?

BAM, Bättre Arbets Miljö, Medlem i Facket, Vald på jobbet, Förhandlingsombudsutbildning, LO Ungforum, En Arbetsmiljöutbildning som LO höll i.

Hjälp! Hur länge har du hållit på?

Ett år i Kommunal och ett år i GS. Jag tycker det är roligt och intressant.

Intervjun gjordes och sammanställd av Dan Strängby

Julhälsning från vår förbundsordförande

När året närmar sig sitt slut börjar det bli dags att titta tillbaka och reflektera över året som gått. Alltför många av GS medlemmar har tyvärr fått lämna sina jobb på grund av att bostadsmarknaden förlamats. Till detta ska läggas att alla kämpar med prisökningar och höga räntor. I den bästa av världar skulle vi ha ett politiskt ledarskap i det här landet som gjorde allt för att lindra effekterna av krisen. Tyvärr ser det inte ut så. I den här situationen blir vår fackliga sammanhållning viktigare än på länge. Vi får på alla sätt fortsätta vår kamp för bättre villkor när det nya året anländer, men innan dess vill jag passa på att önska alla GS-medlemmar i avdelning 4 en riktigt

God Jul och ett Gott Nytt År.

*Per-Olof Sjöö
Förbundsordförande*

